

Bulletinen

Årgång 56 Nr 1 2014
Moderna Museets Vänner

Hjärta

Medlemskap & förmåner

Det finns flera sätt att köpa medlemskap i Moderna Museets Vänner

- 1) Gå in på vår hemsida www.modernamuseet.se/mmv och klicka på "Bli medlem". Du kan då betala och bli medlem direkt och får en bekräftelse till din e-postadress.
- 2) Köp ditt medlemskap i entrékassan på Moderna Museet. Där får du ditt medlemsbevis och välkomstkort direkt vid köpet.
- 3) Betala medlemsavgiften på plusgiro 153065-8, betalningsmottagare Moderna Museets Vänner. Medlemskortet skickas hem till dig inom 10 dagar.

Medlemsavgifter

1 år: 480 kr/medlem, 700 kr/par, 250 kr/medlem under 30 år
3 år: 1300 kr/medlem, 1900 kr/par
Ständigtmedlemskap: 9600 kr/medlem, 14000 kr/par

Medlemskap i Moderna Museets Vänner är en uppskattad present och du köper enkelt ditt gåvomedlemskap i kassan på Moderna Museet eller på vår hemsida: www.modernamuseet.se/mmv.

Som medlem i Moderna Museets Vänner får du

- Fri entré till Moderna Museet i Stockholm och Malmö, Arkitektur- och designcentrum, Nationalmuseum, Färgfabriken, Gripsholms Slottssamling, Wanås Konst, Astrup Fearnley Museet for Moderne Kunst i Oslo och Nasjonalmuseets museer i Oslo
- 20% medlemsrabatt på aktuella utställningskataloger samt 10% rabatt på konstböcker och allt annat i Museets butiker i Stockholm och Malmö.
- 10% rabatt på sortimentet i Restaurangens brickserving förutom på alkohol och juicer. Rabatten gäller inte i Restaurangens bordsservering. Brunch 10% rabatt för medlem samt hela sällskapet. 10% rabatt på kaffe i Espressobaren. 10% rabatt hos café Njutbar på Moderna Museet Malmö.
- Vårt medlemsmagasin *Bulletinen* och förmånliga prenumerationserbudanden på konstitidskrifter.
- Personliga inbjudningar till förhandsvisningar, vernissager, Vännernas timme, föredrag, fester, resor, konstkurser, konserter och andra arrangemang av Moderna Museet och MMV.
- Tillträde till Tisdagsklubben Moderna Museet Stockholm, vår exklusiva programverksamhet med specialvisningar, föreläsningar mm. I Malmö ger Moderna Museets Vänner en blandning av exklusiva och öppna programpunkter i samarbete med Moderna Museet Malmö.

Konstkunskap och prenumerationer till vänskapspris!

Konstperspektiv

4 nr för 175 kr (ord. pris 280 kr)
Beställ via www.konstperspektiv.nu/mmv eller genom att skicka e-post till ekonomitjanst@natverkstan.net.
Eller ring 031-7439905 och uppge "MMV" så får du förmånspriset, som gäller löpande så länge du är medlem i MMV.

Konstvärlden

Nytt exklusivt medlemserbjudande från *Konstvärlden*
6 nummer för 199 kronor (ordinarie pris 459 kr).
Logga in och teckna prenumerationen på www.modernamuseet.se/mmv.

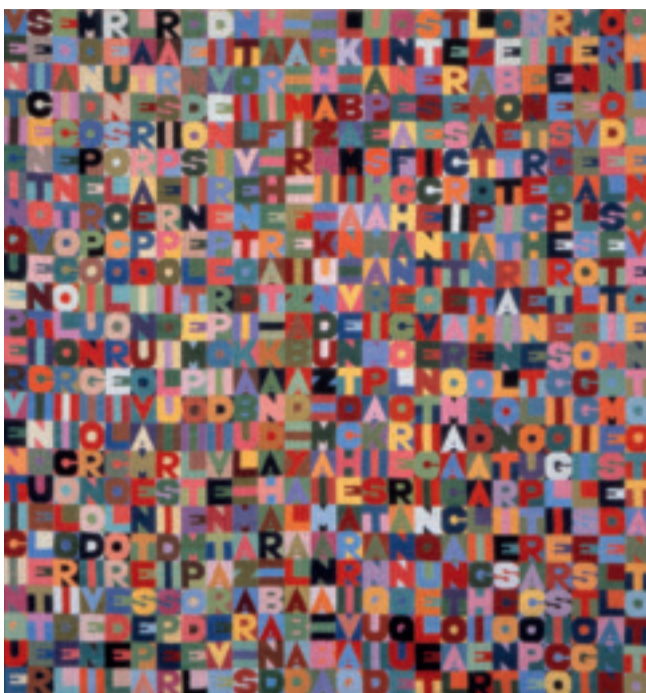
Tidskriften 10TAL

4 nr för 250 kr (ord. pris 360 kr)
Inkluderar fri entré till Klubb 10TAL och biljetter till Poesifestivalen och Barnpoesifestivalen på Stadsteatern för halva priset. Beställ på www.10tal.se eller prenumeration@10tal.se eller tel 08-612 10 49, och uppge "MMV".

Kontakta oss om du har frågor: mmv@modernamuseet.se
alt. 08-5202 3650. Vårdarna i entrékassan på Moderna Museet hjälper dig gärna också med alla slags medlemsärenden.

Med reservation för att medlemsförmånerna kan ändras.

Vändonation i samlingen

Alighiero e Boetti, *Utan titel*, broderi på duk, 1988.
Donation 1999 från Moderna Museets Vänner.
© Alighiero e Boetti/BUS 2014

Alighiero e Boetti (1940–1994) var en italiensk konceptkonstnär förknippad med arte povera. Han reste jorden runt och är mest känd för sina världskartor som broderades i samarbete med kvinnor i Afghanistan. Han har visats i stora utställningar 2012 på både MoMA och Tate Modern. Han har även utfört en mängd broderier med bokstäver såsom vårt verk. Broderiet berättar både om konstnärens tankar och om hans metod. Texten lyder fritt översatt: "25 gånger 25. 625 bokstäver i hundra färger. Världens färger som en dag ska bli en enda färg, jordens färg, för att sedan upplösas igen, genom tiden utspädas och finfördelas och bli till vind, vind i Kabul – Mazar-e Sharif – Herat – Kandahar – Band-e Amir – Faizabad – Jalalabad – Ghazni – Kunduz – Meymaneh – Balkh – Bamian – vinden kommer hit till Peshawar i Pakistan. Här kommer afghanska kvinnor att ge färg åt dessa 625 bokstäver, nedskrivna i Rom invid den älskade Pantheon av Alighiero e Boetti, mellan möten och sammandrabbningar, mellan hund och varg, mellan inomhus och utomhus, smälta som snö i solen, i dag den sjätte dagen, den sjunde månaden på året 1988." □

Ulf Eriksson är intendent vid Förmedling på Moderna Museet och redaktör för *Bulletinen*.

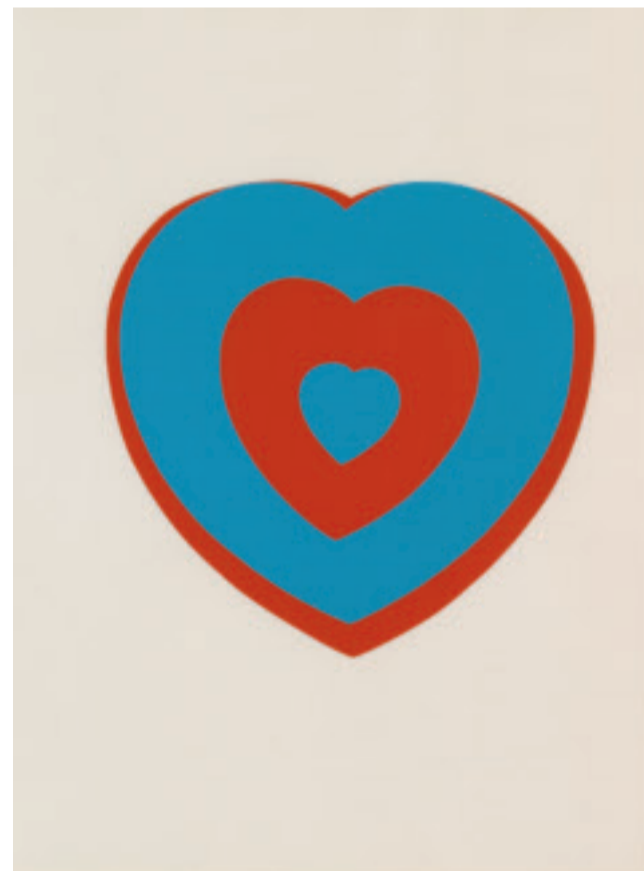
Låt vänskap bli till kärlek för en dag

Kom och fira Alla hjärtans dag och Moderna Museets 10-årsjubileum sedan återöppningen 2004. Fri entré hela dagen.

Ta gärna med er vänner och bekanta som ännu inte är medlemmar. Det här är ett bra tillfälle för alla att få uppleva lyckan med fri entré till Moderna Museet. Kanske låter de kärleken de upplever denna dag gå över till vänskap. Om du värvar en ny medlem den här dagen får du och din vän varsitt exemplar av katalogen *De ou par Marcel Duchamp par Ulf Linde*.

Alla hjärtans dag, fredagen den 14 februari

13.00	Babyvisning. <i>Baby, I love you!</i>
Konstpedagog Nina Blom Bussoli visar
14.00	<i>Den stora kärleken</i> : Maria Taube visar <i>Paradiset</i> (Niki de Saint Phalle och Jean Tinguely) och <i>Apollon</i> (Henri Matisse)
14–18	Öppen verkstad för barn och vuxna:
Vi gör och skriver vackra kärleksbrev
16.00	<i>Hjärtats bilder</i> : Maria Taube visar verk i samlingen som berört människors hjärtan
18.00	Visning för singlar! <i>Dansmaskiner – från Legér till Kraftwerk</i> . Med Karin Malmquist, intendent Förmedling
19.00	Konstnären Gabriel Orozco samtalar med curator och vice museidirektör Ann-Sofi Noring i utställningen <i>Natural Motion</i>
17–23	Moderna Bar med kärlekstema

Marcel Duchamp, *Coeur volant*, 1936–1961.
© Succession Marcel Duchamp/BUS 2014

Hjärtligt välkomna!
Anna Hegnell

Verksamhetsansvarig Moderna Museets Vänner.

BONNIER

primewinebar

- 2 Vändonation i samlingen
Ulf Eriksson
Låt vänskap bli till kärlek för en dag
Anna Hegnell
- 3 Kära Vänner!
Lena Josefsson
- 4 Konsten i en större värld
Daniel Birnbaum och Ann-Sofi Norin
- 6 Dansmaskiner och scenbilder
Jo Widoff
- 9 *Transmutation (Theatr)*
digitalt transmuterad
Alison Norton och Albin Dahlström
- 10 Gabriel Orozco
I full rörelse med naturen
Ann-Sofi Norin
- 15 Det osynliga museet
Rapport från vännernas
Japanresa
Camilla Carlberg
- 16 Anna Clarén
Ett sätt att leva
Ulf Eriksson
- 18 60 år av vänskap
– ett samtal om en samling
Maria Molin
- 20 Tisdagsklubben, vernissager
och program
- 23 Vimmel
- 24 Vernissager

Bulletinen
Årgång 56 Nr 1 2014

Ansvarig utgivare: Lena Josefsson
Redaktör: Ulf Eriksson
Biträdande redaktör: Anna Hegnell
Grafis form: BankerWessel

För insänt material ansvaras ej
Copyright resp upphovsman
Särskilt tack till Moderna Museet/Bildbyrån

Moderna Museets Vänner
Anna Hegnell
Box 163 82
103 27 Stockholm
Tel 08-5202 3650
Plusgiro: 15 30 65-8
mmv@modernamuseet.se
modernamuseet.se/mmv

ISSN 1402-8875

På omslaget:
Gabriel Orozco, *Black Kites*, 1997.
Philadelphia Museum of Art: Gift (by exchange)
of Mr. and Mrs. James P. Magill, 1997
© Gabriel Orozco. Courtesy of the artist and kurimanzutto, Mexico City

MODERNA MUSEET

Moderna Museets
Vänner

Lena Josefsson, ordförande i Moderna Museets Vänner.
Foto: Prallan Allsten

Kära Vänner!

V ar finns konstens centrum idag? Är det ens relevant att tala om ett dominerande centrum? Nej, knappast. Idag skapas tongivande konst över hela världen av konstnärer som ofta är verksamma i flera världsdelar samtidigt. Det gör det naturligtvis svårare för museerna att bevaka konstscenen och förvärva relevanta verk, urvalet är enormt. Daniel Birnbaum och Ann-Sofi Norin beskriver situationen i sin artikel om konsten i en större värld.

En konstnär som verkligen befinner sig i centrum och samtidigt är verksam över hela världen är den mexikanske konstnären Gabriel Orozco som ställer ut några av sina mest ikoniska verk på Moderna Museet i vår. Inbjudan till vernissagen finner du som vanligt på baksidan av Bulletinen.

Du kan också höra Orozco berätta om sitt konstnärskap i ett artist talk på alla hjärtans dag den 14 februari. Denna dag har vi ett fullspäckat program på museet och fri entré. En bra dag att ta med sig sina vänner på som ännu inte blivit vänner så att säga. Fullt program finns på sidan här intill.

Jag måste säga att jag hajade till när jag första gången hörde talas om utställningen *Dansmaskiner*. Vad är det? Det låter så hårt och mekaniskt. Dans är för mig fritt och flödande, en fascination över den mänskliga kroppens rörelser. Jag älskar att dansa. Men som ofta blir det kanske som bäst när man inte riktigt förstår, när man behöver ta fram sin nyfikenhet och komma över ett visst motstånd. Nu ser jag verkligen fram emot utställningen. Jo Widoff som skapat utställningen skriver i sin artikel om några av de intressantaste samarbetena mellan avantgardets konstnärer och dansscenen vid början av 1900-talet.

I samband med *Dansmaskiner* visar ett tidigt collage av Man Ray. Moderna Museets papperskonserverator Alison Norton och fotograf Albin Dahlström har för Bulletinen digitalt rekonstruerat hur det gulnade,

snart hundra år gamla pappersverket kan ha sett ut. Det vi ser är ett helt annat verk. Tänk vad nyfikenhet i kombination med ny teknik kan åstadkomma.

I höstas gjorde vänforeningen en spännande konstresa till Japan i två grupper. Jag hade själv förmånen att vara med på den ena resan. I högt tempo besökte vi fantastiska museer, installationer, städer, byar och trädgårdar, gamla såväl som nya. En av de platser jag länge velat besöka var Chichu Art Museum på ön Naoshima. Väl där var det just så magiskt som jag hade föreställt mig det. Camilla Carlberg var en av de konstciceroner som följde med på resan från Moderna Museet. Här skriver hon om Chichu, det nedgrävda museet.

På Moderna Museet Malmö fylls salarna snart av fotografi ur vår fantastiska samling. Utställningen *Ett sätt att leva – Svensk fotografi från Christer Strömholm till idag* visar bilder av ett trettiotal fotografer. Bulletinen Ulf Eriksson har samtalat med en av dem, Anna Clarén, om fotografi som ett sätt att leva.

Förra året fyllde Moderna Museets Vänner 60 år vilket firades med en utställning i Pontus Hulténs visningsmagasin. På en Tisdagsklubb i höstas träffade jag två av mina föregångare – Anna-Stina Malmborg och Pontus Bonnier – för ett samtal om vad alla vi vänner tillsammans har kunnat bidra med genom åren för att stödja Moderna Museets arbete med att bygga en samling i världsklass. I samband med detta vill jag passa på att rikta ett stort tack till alla vänner som varje år hjälper till att åstadkomma förvärv av nya viktiga verk till museet – tack! Utställningen pågår till den 16 mars. Passa på att se den!

Det blir en spännande vår på Moderna Museet. Ser fram emot att ses där! □

Lena Josefsson

Lena Josefsson är ordförande för Moderna Museets Vänner.

Till vänster:
Ai Weiwei, *Fairytale – 1001 Qing Dynasty wooden chairs*, 2007.
© Ai Weiwei
Foto: Moderna Museet/Albin Dahlström

Till höger:
Gabriel Orozco, *Untitled*, 1995.
© Gabriel Orozco
Foto: Cathy Carver

Konsten i en större värld

Det har funnits tider då man kunde hävda att konsten hörde hemma i Paris eller New York. Idag skapas den tongivande konsten över hela världen av konstnärer som rör sig fritt mellan kontinenterna. Vad får det för konsekvenser för Moderna Museets samlande? Den frågan ställer sig Daniel Birnbaum och Ann-Sofi Noring inför uppgiften att bygga en samling för framtiden.

Text av Daniel Birnbaum
och Ann-Sofi Noring

V i befinner oss i en tid då det för ett konstmuseum är viktigt att ompröva sin verksamhet. Den tid då man kunde tala om ett dominerande centrum i konsten tycks förbi, och istället uppstår nya broar mellan språk och traditioner. Kartan ritas om, och med en av Europas viktigaste samlingar av modern och samtida konst måste vi granska vår egen historia i ljuset av ny kunskap i en globaliserad värld. Genom nyförvärv till samlingen och en aktiv programläggning av utställningarna vill vi flytta fram positionerna, i dialog med några av alla de konstnärer som befinner sig i rörelse, mellan språk och kontinenter, från ett centrum till ett annat.

Kanske är det i konsten som vi fortfarande kan få syn på avgörande skillnader och på helt nya poetiska möjligheter som blir tydliga när kulturer möts.

Under hösten visade Moderna Museet en utställning av Tala Madani, bördig från Iran och bosatt i USA. Med humor och allvar, i måleri och animation, kommenterar hon olika nivåer av maktstrukturer. Sent hösten 2013 öppnade en utställning med Christodoulos Panayiotou från Cypern som med sin bakgrund inom koreografi och antropologi sammanväver forskarens

och koreografens metoder i mångfacetterade verk. Här i Stockholm visar han ett stort terrakottagolv, fraktat hit likt de arkeologiska fynd som tidigare lämnat hans hemö i Medelhavet.

Den brasilianska konstnären Rivane Neuenschwander har tillsammans med ett antal svenska elever tagit fram ett helt nytt möblemang för museets huvudentré, ett arbete som utgått från mötet mellan nordiska allmogemöbler och den samtida vardagen i Brasilien. Konstnären och ungdomarna har översatt visioner om tid och globalisering till handfasta bruksting att nyttja för museibesökarna också under 2014.

Våren 2014 visar vi en stor retrospektiv med den mexikanske konstnären Gabriel Orozco, som rör sig mellan tre kontinenter och lika många språk. I arbeten som involverar fotografi, installationer och skulptur använder och ifrågasätter han kulturell identitet. Motiv hämtas från latinamerikanska traditioner, men han leker också med Duchamps readymades. Andra aktuella konstnärer som skapar nya förbindelser mellan olika språk är Meriç Algün Ringborg, verksam i Istanbul och Stockholm. Senare i år kommer museet att visa verk av henne som grundar sig just i erfarenheten av att förflytta sig mellan de två länderna. Samtidigt arbetar Georges Adéagbo från Benin med att samla in objekt från stadens loppmarknader och secondhand-affärer. Adéagbo komponerar materialen i ett komplext collage av influenser, och sommaren 2014 presenteras ett stort verk som har arbetsnamnet "Stockholms födelse".

Tala Madani, Christodoulos Panayiotou, Rivane Neuenschwander, Gabriel Orozco, Meriç Algün Ringborg, Georges Adéagbo – alla skapar de förbindelser mellan världsdelarna och bidrar till att rita om kartan. En fantastisk gåva anlände just till museet: två stolar av den kinesiske konstnären Ai Weiwei. De blir startskottet för en ny satsning på en samling som vill spegla en större värld. □

Daniel Birnbaum är överintendent på Moderna Museet.

Ann-Sofi Noring är vice museichef på Moderna Museet.

Dansmaskiner

och

Utställningen *Dansmaskiner – från Léger till Kraftwerk* kastar oss rakt in i en spännande tid fylld av nya medier och ny teknik. Det modernistiska avantgardets konstnärer skildrade den nya tidsandan med hjälp av rörelse i film, dans och teater. Tillsammans med koreografer, regissörer, och musiker skapade de konst för en ny tid.

Text av Jo Widoff

scenbilder

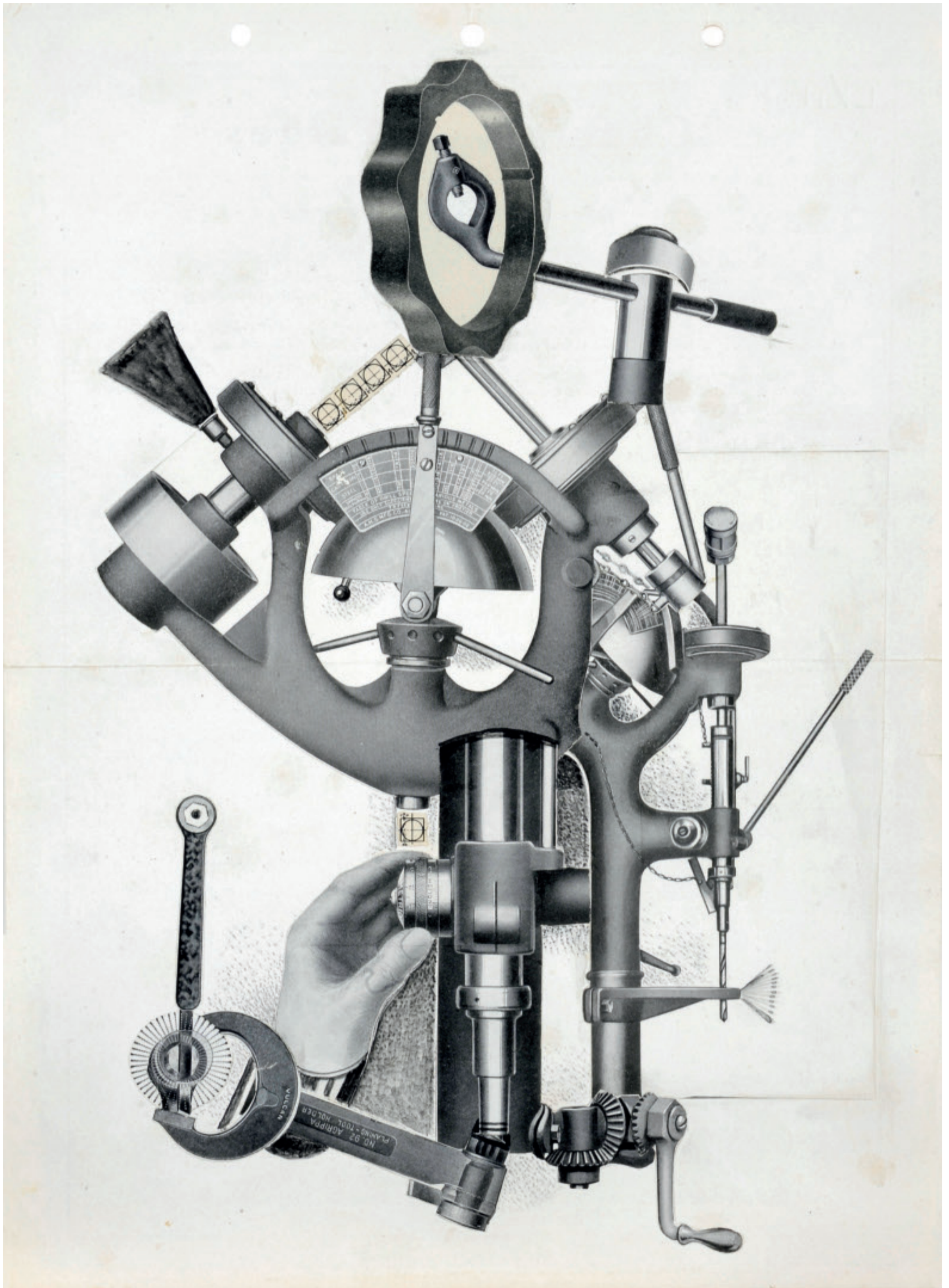
Under 1910- och 1920-talet kom film, teater och dans att bli viktiga konstformer för att skildra rörelsen och energin i en omvälvande samtid. För de modernistiska konstnärerna var scenen närmast ett laboratorium där vilda idéer som inte rymdes inom ramen för måleriet kunde förverkligas i stor skala och i samklang med de andra konstarterna. Tillsammans med koreografer, musiker och författare skapade de föreställningar där koreografi, scenografi och kostym blev till *gesamtkunstwerk* för den nya tiden.

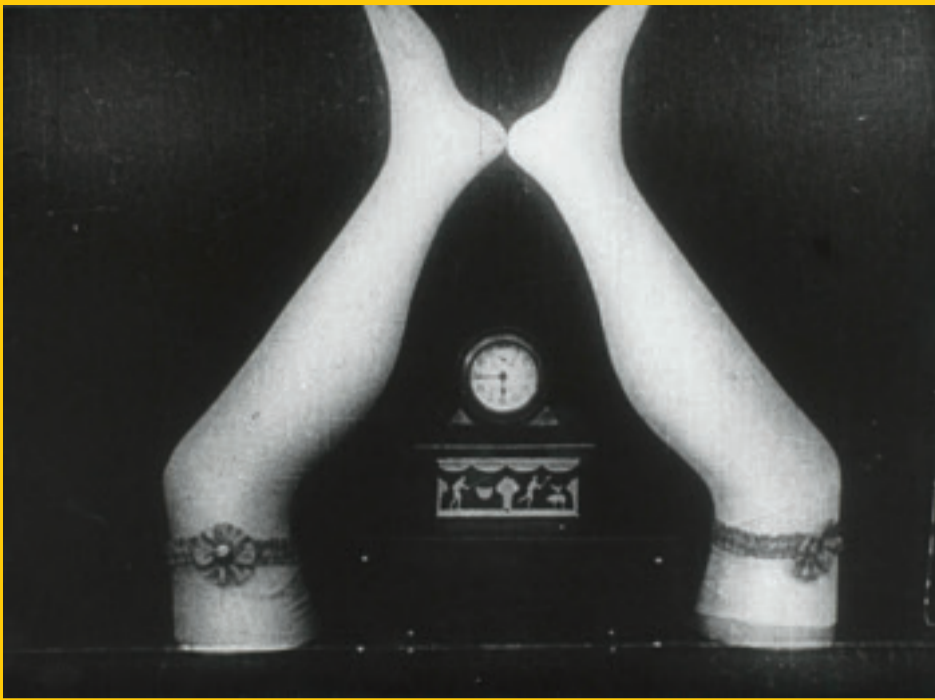
Två rivaliserande danskompanier verkade i Paris under 1920-talet: impressarion Sergej Djagilevs extravaganta Ballets Russes och den svenska konstsammlaren och kosmopoliten Rolf de Marés Ballets Suédois, som drog till sig många av tidens främsta konstnärer. Fernand Léger fick 1921 i uppdrag av Rolf de Maré att skapa kostym och scenografi till föreställningen *Skating-Rink* (1922). Utgångspunkten var den italienska poeten och filmteoretikern Ricciotto Canudos dikt *Skating-Ring à Tabarin*. Canudo intresserade sig, precis som Léger, för filmen som den nya tidens medium. De två vännerna delade dessutom fascinationen för filmstjärnan Charlie Chaplin och *Skating-Rink* var en hommage till Chaplins film *The Rink* från 1916.

I arbetet för scenen kunde Fernand Léger förverkliga sina idéer om det simultana konstverket och han övervägde för en tid att lämna måleriet bakom sig. I *Skating-Rink* (Ballets Suédois, 1922) var temat livet i den moderna

storstaden. Stadens ljud och ljus, uppdrivna tempo och energi skulle tränga fram i salongen och om kvällarna tog Léger ensemblen till Paris arbetarkvarter, där han ville att de skulle uppleva det vilda livet i stadens barer och danslokaler. Léger behandlade scenen som en ständigt föränderlig bildkomposition och reducerade dansarna till rörliga element i bildens underkant. I ridån kontrasterades former i ett spel mellan volymer och plana ytor, färger och geometriska former. Det sammantagna intrycket var en väldig målning där allt var i rörelse.

Film var under 1920-talet ett ungt medium och i tidiga formexperiment överförde konstnärer abstraktionen i måleri till rörlig bild. Som massmedium var filmen både populär och mekanisk och därmed *modern*. 1924 producerade och regisserade Léger tillsammans med den experimentella filmskaparen Dudley Murphy *Le Ballet Mécanique* – den mekaniska baletten – som ett försök att skapa en scenisk gestaltning utan vare sig scen eller dansare. I *Ballet Mécanique* lyfte Léger in koreografen i filmen och lät massproducerade objekt dansa till musik av George Antheil – först uppförd av en orkester med flygplanspropellrar och självspelade flyglar. Léger kritiserade tidens filmstjärnekult och i *Ballet Mécanique* ersätter de massproducerade objekten både filmstjärnor och måleriets motivvärldar. Istället ville han i filmen efterlikna hur vardagliga varor och ting presenterades i skyltfönster runt om i staden och där komponerades till bilder.

Föregående uppslag:
Gösta Adrian-Nilsson,
Poetisk maskin, 1922.
© Gösta Adrian-Nilsson/BUS 2014
© Kulturen i Lund

Till vänster:
Fernand Léger, *Ballet mécanique*
(stillbild), 1923.
© CNAC / Réunion des Musées Nationaux

Nedan:
Oskar Schlemmer, *Das triadische Ballett*, 1922.
© 1968 Bavaria Atelier on behalf of WDR, Germany
© 2013 Licensed by Bavaria Media GmbH

Ballet Mécanique premiärvisades vid utställningen *Internationale Ausstellung neuer Theatertechnik*, som organiserades av arkitekten Frederick Kiesler 1924 i Wien för att visa upp innovationer inom teatern. I Kieslers utställning möttes avantgarden från såväl Paris, Sankt Petersburg, Prag och Dessau och ett hundratal konstnärer, scenografer, författare och filmskapare visade verk. Wiens goda relationer med Sovjetunionen innebar att Kiesler också kunde visa banbrytande arbeten för den konstruktivistiska teatern av konstnärer som El Lissitzky, Aleksandra Ekster och Natalia Goncharova. Efter oktoberrevolutionen skulle konsten i Ryssland vara i statens tjänst och eftersom måleriet sågs som en borgerlighetens ynnest var teatern ett folkligt nöje. Teaterkompanier turnerade under 1920-talet med föreställningar som skildrade industrialismens och maskinernas betydelse för det sovjetiska samhällsprojektet med banbrytande scenografier av tidens viktigaste konstnärer. Också film och rörlig bild ingick som en del av scenbilden när projektioner och rörliga, mekaniska element lyftes in på scenen i kakofoniska kompositioner till maskinliknande rytmer.

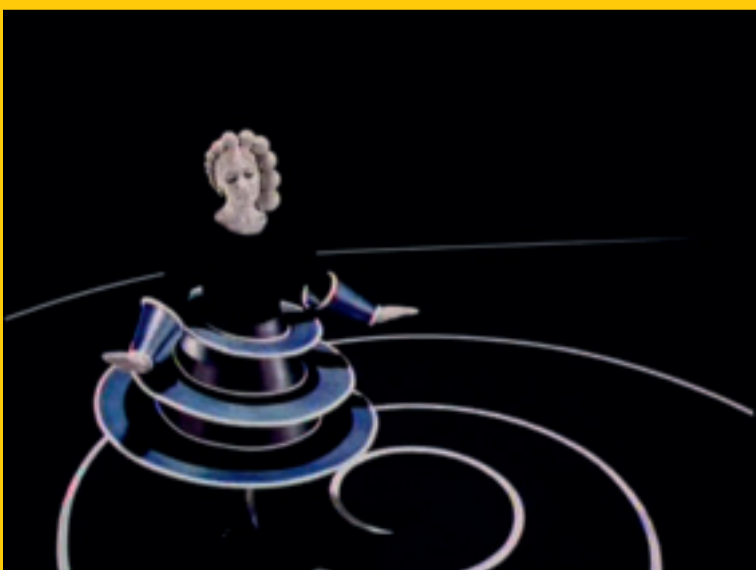
För utställningen i Wien hade Frederick Kiesler själv skapat denspektakulära utställningsarkitekturen och han deltog också själv med sina egna scenbilder för den tjeckiske författarens Karel Čapeks pjäs *R.U.R.* (*Rossum's Universal Robots*) som hade premiär 1921 i Prag. I *R.U.R.* gör robotarna uppror och frigör sig från människans kontroll för att till slut utrota henne. Čapeks moderna arbetarrobot skulle komma att sammanfatta maskinmodernisternas skräckblandade förtjusning över tidens intensiva mekanisering.

Parallellt med tidens maskindyrkan fanns också ett intresse för det ursprungliga. Josephine Baker var jazz-ålderns stjärna och i Paris var primitivismen på modet.

Vid scenen spelades medeltida mysteriespel och folkloristiska föreställningar till rasande modern musik och kostym. Dessa två, till synes motstridiga, riktningar förenades i föreställningen om maskin-människan som en framtidens arketyper. För den tyska konstnären och koreografen Oskar Schlemmer var tidens intensiva mekanisering en förutsättning för, och en väg mot, en ny konst som var abstrakt, metafysisk och andlig till naturen. Föreställningen *Das Triadische Ballett* hade premiär i Stuttgart 1922. Schlemmer, som året därpå blev ansvarig för Bauhaus teaterverkstäder, hade skapat både koreografi och kostym för föreställningen. Han dansade också själv i föreställningen tillsammans med dansarna Elsa Hötzel och Albert Burger.

Das Triadische Ballett grundar sig i treenhetsprincipen. I tre akter dansar tre dansare tolv danser i arton olika kostymer. Varje akt skiljer sig åt i färg och stämning. Schlemmer började arbetet redan 1912 och skulle fortsätta under tiden i kriget där han till slut bestämde sig för att överge den ursprungliga idén för en abstrakt balett helt utan berättelse. Schlemmer såg scenens möjligheter att bli en "total konst". I sitt arbete utgick han också från geometrin och matematiken. Därför var principen om tre närvarande i varje del av föreställningen: form, färg och rum, de tre dimensionerna höjd, djup och bredd, grundformerna cirkeln, kuben och pyramiden, grundfärgerna rött, gult och blått och kanske viktigast – dans, kostym och musik.

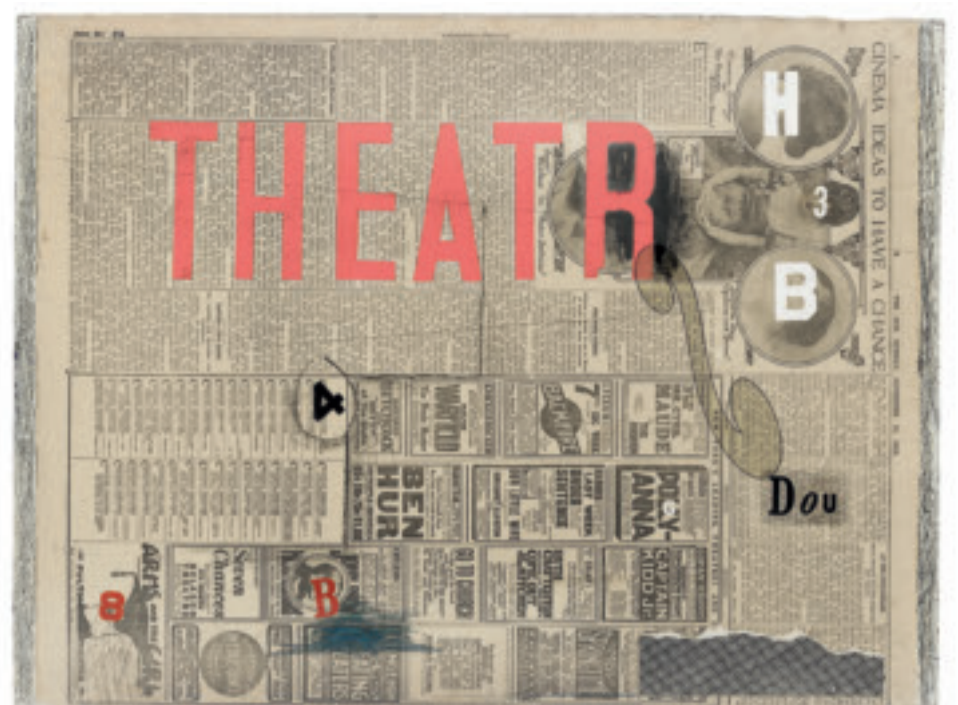
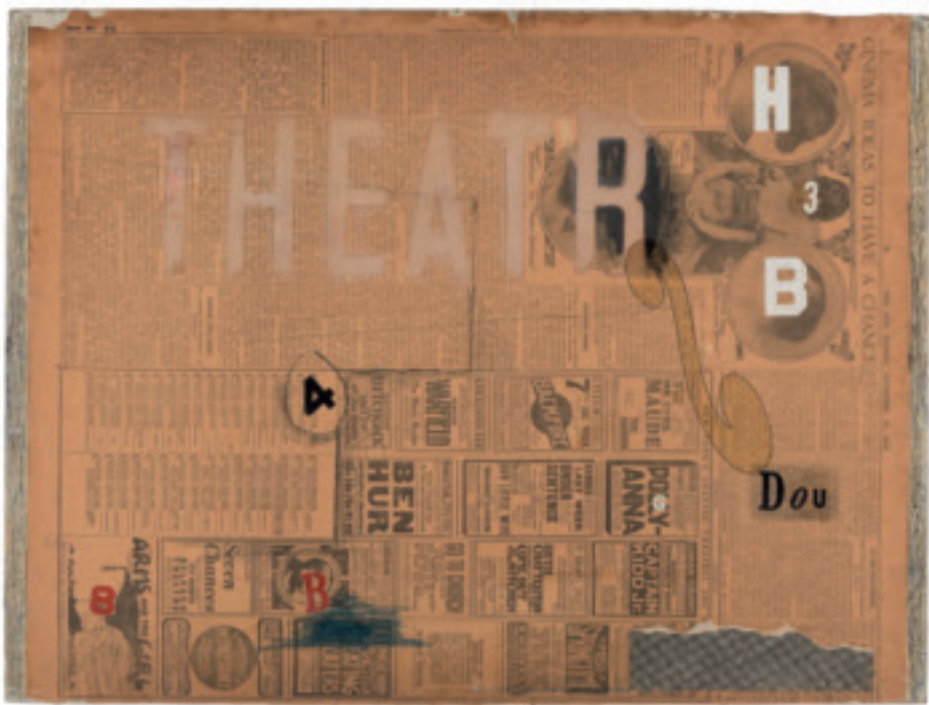
Schlemmer utgick först från kostymerna, eller figurinerna som han kallade dem, för att sedan lägga till musiken och allra sist koreografin. Det var därför de utstuderade kostymernas stumhet som dikterade rörelserna och i föreställningens tre monokroma scenrum rörde sig docklika dansare som figurer i ett schweiziskt ur. □

Jo Widoff är assisterande intendent på Moderna Museet.

Utställningen *Dansmaskiner – från Léger till Kraftwerk* pågår på Moderna Museet i Stockholm 22 januari–27 april 2014.

Curator: Jo Widoff

Transmutation (Theatr) digitalt transmuterad

Text av Alison Norton
och Albin Dahlström

Man Ray, *Transmutation (Theatr)*, 1916.
Fotomontage av Albin Dahlström,
Moderna Museet.
© Man Ray Trust/BUS 2014

I samband med utställningen *Dansmaskiner* fick Moderna Museets papperskonservator Alison Norton och fotograf Albin Dahlström anledning att titta närmare på ett tidigt collage av Man Ray. Tillsammans har de genom analys av verket och digital bildredigering försökt att rekonstruera hur det snart hundra år gamla collageet kan ha sett ut när det var nytt.

Konstnären och fotografen Man Ray (1890–1976) är kanske mest känd för sitt avantgardefotografi, men hans verk *Transmutation (Theatr)* är ett collage av tusch och blyerts på tidningspapper limmat på en grunderad kartong och träpannå. Man Ray sattesamman collageet 1916 i New York, tidigt i sin karriär. Collage var ett nytt konstnärligt medium som hade introducerats av Georges Braque och Pablo Picasso fyra år tidigare i Paris. Man Ray var en mångsidig och uppfinningsrik konstnär som rörde sig i New Yorks avantgardeskretsar, där han bland annat blev förtrogen med Marcel Duchamp. År 1920 flyttade han till Paris och blev där en central aktör på avantgardescenen under 1920- och 30-talet.

Transmutation (Theatr) kom in i Moderna Museets samling 1966, inköpt från Jean Larcade i Paris. Utställningshistoriken är lång och gedigen. Baksidan är täckt av etiketter från utställningar på Parisgallerier som Galerie Goemans (1930) och institutioner som Centre Pompidou (1982) och nu senast National Gallery i Washington (2012).

Den här artikeln markerar början på ett djupare forskningsarbete kring collageet. Startpunkten blev att det skulle göras en översyn av verket inför utställningen *Dansmaskiner*. Det gamla glaset skulle byttas ut mot ett

laminerat UV-skyddande reflexfritt glas, och vi fick chansen att titta närmare på verket och dess tillstånd.

Konservatorer kan göra mycket för att bevara konst – rengöring, lagning, infyllning, retuschering – men som med allt finns det gränser. *Transmutation (Theatr)* är i princip ett helt annat verk idag än det var 1916, och det går inte att återställa. Tidningspapperet är kraftigt missfärgat. Alla har sett hur fort en dagstidning gulnar. Papper tar skada av kontakt med sura material. Träfiberpapper, som tidningspapper, är surt från början och har därför en mycket kortare livslängd än till exempel bomulls- eller linnepapper. Nedbrytningsprocessen leder både till missfärgning och bräcklighet.

Ljus har också en skadlig inverkan på papper. Det kan bleka färg och även accelerera andra degraderingsprocesser. På *Transmutation (Theatr)* har vi ett tydligt exempel på hur ursprungsmaterial, tid och miljö kan leda till skada. Flera röda pigment, till exempel krapplack, är obeständiga och bleknar fort av ljus. I bokstäverna i ordet THEATR finns svaga spår av röd färg. Troligen var bokstäverna rosaröda från början, vilket bekräftas av en tidigare medarbetares minne från 1960-talet av att de var rosa, och av en diabild från tidigt 1980-tal där några områden är lite djupare rosa än nu.

Då verket förändrats så radikalt fick vi en idé om att

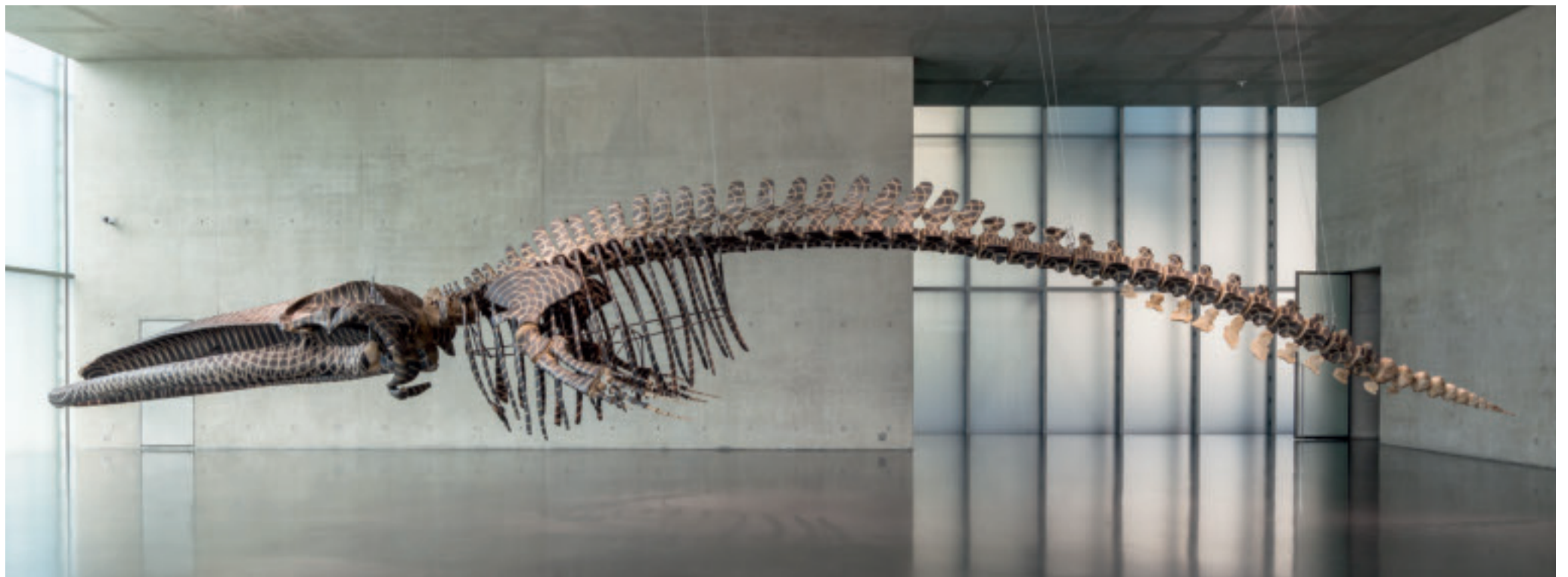
försöka rekonstruera verket digitalt till ett föreställt tidigare utseende. På så vis kan vi få en idé om hur verket kan ha sett ut när Man Ray utförde det för nästan hundra år sedan. Genom att arbeta i bildredigeringsprogrammet Photoshop kunde vi korrigera de förändringar i kulör och färgbalans som verket genomgått och återskapa det mest troliga utseendet hos tidningspapper och pigment. Skillnaden var slående och man kunde föreställa sig verkets ursprungliga kraft.

Verket visar hur viktigt det är förvara konst på bästa möjliga sätt och förstå det från både en konsthistorisk och materiell synpunkt. Det finns en hel del frågor som kvarstår runt detta verk. Vi vill fastställa vad verket har för grund under tidningspapperet och undersöka om trä- och kartongskivan kan vara en av de första så kallade *artists boards* av trä utvecklade i New York innan den kommersiella tillverkningen av plywood och *particle board*. Vi vill också ta reda på vilket pigment som använts. Konservationsavdelningen ska fortsätta forska kring verket efter utställningen *Dansmaskiners* slut. □

Alison Norton är papperskonservator vid Moderna Museet i Stockholm.

Albin Dahlström är fotograf vid Moderna Museet i Stockholm.

Gabriel Orozco

I full rörelse med naturen

Gabriel Orozco är en av vår tids mest kända konstnärer och har sedan slutet av 1980-talet banat väg för en ny form av konceptkonst. Han har gjort en rad uppmärksammade utställningar, ställt ut retrospektivt på Museum of Modern Art, Centre Pompidou och Tate, men i Norden är han så gott som okänd. Nu är det äntligen dags, till våren visar Moderna Museet honom i stor skala i *Gabriel Orozco – Natural Motion*.

Text av Ann-Sofi Noring

Naturlig rörelse. Jag tänker på utställningens titel när jag en tidig höstkväll besöker honom i hans kombinerade hem och ateljé på södra Manhattan för att planera installationen. Konstnären befinner sig själv i ständig rörelse, såväl i mental som fysisk bemärkelse. Samtalet växlar snabbt mellan en tummad volym av Octavio Paz och det senaste draget i schackspelet till det nära förestående världsmästerskapet i fotboll. En gång var han själv en oöverträffat energisk och snabb fotbollsspelare till dess ena att knäet sa ifrån, men sinnet för spelets mekanismer finns kvar i mångt och mycket av det han företar sig. En trappa ned från det rustika köksbordet, där vi brett ut våra ritningar till utställningen i Stockholm, sitter ett antal spröda pappersark uppnålade på prov. Här pågår ett intuitivt arbete med akvarellfärg: glimrande färgkompositioner fördelar sig likt celler under förstoringsglas. Snart ska de visas hos den legendariska galleristen

Marian Goodman som han varit trogen sedan 1990-talets början. Minst två utställningar är alltså på gång samtidigt, men det råder ingen tvekan om att Gabriel Orozcos främsta fokus är Norden, där han aldrig tidigare har ställt ut. Vi återvänder snabbt till köksbordet för att fortsätta att klippa och klistra in de objekt vi planerar att visa: *Dark Wave*, *La DS Cornaline*, sten- och terrakottaobjekt, fotografier, målningar och verk på papper. Vad vi inte vet i denna stund är att vi faktiskt kommer att kunna visa *Black Kites*, en ikonisk skulptur från 1997. Lagom till tryckintag för den här Bulletinen når oss bekräftelsen från Philadelphia Museum of Art om att lånet av *Black Kites* är beviljat, ett verk som med få undantag lämnar sitt hemmuseum. Gabriel Orozco, född 1962 i Mexiko och världsmedborgare, finns representerad i Philadelphia vid sidan av en annan världsresenärssamlade verk, Marcel Duchamps. Tankekraft, verbal och visuell intelligens, schackspel – ja, för alla museets vänner som i vår ser Orozcos utställning på Moderna Museet och senare besöker Duchamp-rummet en trappa ned kommer förbindelse-länken mellan konstnärskapen att uppenbara sig.

Åter till verken i utställningen och den naturliga rörelsen. Det första och mest iögonfallande som möter besökaren är ett drygt 14 meter långt valskelett, eller snarare en avgjutning av ett sådant, tecknat i grafit med ett intrikat mönster av upprepade cirkulära former. Skelettet driver framåt i rummet med en rörelse som är till synes organisk och på samma gång artificiell. Verket är producerat 2006, ett decennium efter det att *Black Kites* kom till, under en längre konvalescens efter att Gabriel Orozco råkat ut för en punkterad lunga. I båda avseenden ett memento mori, en påminnelse om livets förutsättningar och kretslopp, en projektionsyta för konstnärens upptagenhet vid kombinationer av slump och geometri, av det organiska och det systematiska.

Till vänster:
Gabriel Orozco, *My Hands Are My Heart*, 1991.
© Gabriel Orozco. Courtesy of the artist
and Marian Goodman Gallery, New York

Ovan:
Gabriel Orozco, *Dark Wave* (Installationsbild), 2006.
© Gabriel Orozco. Courtesy of the artist
and the Marian Goodman Gallery, New York
Foto: Markus Tretter/Kunsthau Bregenz

Nästa uppslag:
Gabriel Orozco, *La DS Cornaline*, 2013.
© Gabriel Orozco. Courtesy of the artist
and Marian Goodman Gallery, New York
Foto: Markus Tretter/Kunsthau Bregenz

Till vänster:
Gabriel Orozco, *Turbosten*, 2013.
© Gabriel Orozco. Courtesy kurimanzutto, Mexico City

Nedan:
Gabriel Orozco, *Utan titel*, 2011–2012.
© Gabriel Orozco. Courtesy Marian Goodman Gallery, New York and Galerie Chantal Crousel, Paris

Gabriel Orozco, *Utan titel*, 2011–2012.
© Gabriel Orozco. Courtesy Marian Goodman Gallery, New York and Galerie Chantal Crousel, Paris

Gabriel Orozco, *Sköldpaddsten*, 2013.
© Gabriel Orozco. Courtesy kurimanzutto, Mexico City

I ett Sverige där Gabriel Orozco fortfarande är rätt okänd kan hans namn ändå framkalla en bild av en decimerad Citroën-bil. *La DS* heter verket från 1993 som är en radikalt komprimerad bil som konstnären klyvt mitt itu, lyft bort mittpartiet från och fogat samman till en smäcker och framåtriktad version av den franska nationalklenoden. Initialerna D och S finns i fabrikan, men uttalat på franska bildar de ordet ”gudinna”. För vår utställning har konstnären gjort en remake av ”ursprunget”. Tjugo år senare står alltså ett vinrött objekt parkerat som ställer flera frågor om original och kopia, om vad som är vad i cirkulationen av varor och konst. Tankedjup och hantverksprecision i ett stycke.

Oavsett medium – skulptur, fotografi, måleri, teckning, installation – verkar Gabriel Orozco utifrån den plats där han befinner sig, ibland till synes improviserat men ofta seriellt över lång tid. Utställningen rymmer en rad stenobjekt, stenar han hittat vid en flodbädd i Mexiko, tecknat mönster på och i dialog med stenarbetare låtit mejsla ut former som för tanken till

indiankultur och till modernistisk 1900-talsskulptur. En annan verkgrupp är terrakottaskulpturer som han arbetar med i södra Frankrike om sommaren, där leran och kroppens rörelser får styra resultatet. Ett fotografi, eller snarare en fotografisk diptyk, knyter an till terrakottaobjekten på ett oväntat sätt: *My Hands Are My Heart* kom till redan 1991 och skiljer sig i ett par avseenden från hans övriga fotografiska produktion. Vi ser hans egen torso (annars är han alltid den frånvarande aktören), det är två bilder och inte en singular tagning i en mer eller mindre slumpartad situation och, inte minst, bilderna är tagna, visserligen på konstnärens uppmaning, men ändå av någon annan än honom själv. En lerklump, nyss kramad, blir till ett hjärta som av en händelse förevigat.

Just när jag skriver dessa rader befinner sig Gabriel Orozco i Havanna för biennalen där – han har deltagit i världens alla prestigefyllda utställningar och biennaler men är nu på Kuba för första gången. Kanske har han kameran med sig för att dokumentera något han

får syn på, eller snarare frambringa inför linsen med den alldeles särskilda metodik som han tillämpat på sina vandringar sedan studietiden. Bilden tycks tagen i ögonblicket, men motivet kan vara tillfälligt arrangerat för att sedan försvinna – och samtidigt, dröja kvar en mindre evighet. En av mina favoriter bland de fotografiska verken i vår utställning är just en sådan bild, *Breath on Piano* (1993). På det svarta pianolocket syns en immig skugga, ett flyktigt minne av någon som nyss andades där. Kanske är det pianisten, kanske är det konstnären själv eller varför inte både och? *Until You Find Another Yellow Schwalbe* (1995) är en hel fotografisk serie om fyrtio bilder som Gabriel Orozco gjorde under en stipendiatvistelse i Berlin. Utan mer precisa planer körde han runt i staden på sin gula vespa och såg här och var sitt fordons like. Trettionio möten dokumenterades, innan han bjöd alla vespaägare han kunde nå till en sammankomst på Nationalgaleriets parkeringsplats. Två kom, det blev en sista bild av tre gula Schwalbes återträff. Vännernas vernissage den 13 februari tror vi dock kommer att bli långt mer välbesökt – varmt välkommen då vi också kommer att kunna ta del av ett par nyförvärv som museet gjort av Gabriel Orozco! □

Utställningen *Gabriel Orozco – Natural Motion* pågår på Moderna Museet i Stockholm 14 februari – 4 maj 2014. Utställningen är organiserad av Kunsthaus Bregenz i samarbete med Moderna Museet.

Curator: Ann-Sofi Noring

Assisterande intendent: Matilda Olof-Ors

Text av Camilla Carlberg

När vänföreningen i höstas gav sig iväg på två resor till triennalen i Setouchi, följde Moderna Museets Camilla Carlberg med som ciceron. Här delar hon med sig av en personlig favorit – det nedgrävda museet Chichu Art Museum.

Det osynliga museet

Rapport från vännernas Japanresa

© Chichu Art Museum

I oktober gjorde Moderna Museets Vänner två konstresor till Japan, och jag hade förmånen att få vara ciceron på en av dem. Huvudmålet för resan var konsttriennalen Setouchi Art Triennale som ägde rum i en liten övärld i Seto – Japans inlandhav. Förutom triennialens tillfälliga utställningar kom vi till några märkvärdiga konstmuseer på öarna, som alla ägs och drivs av Benesse Art Site. Det osynliga museet heter Chichu Art Museum, på japanska betyder chichu ”nedgrävt”. Ovanifrån syns museet i princip inte alls, man kan bara urskilja några konstruktioner utspridda i en grön kulle. Entrén är också liten och undanskynd. Först när man är inuti byggnaden förstår man att Chichu är ett mycket stort konstmuseum.

Arkitekten Tadao Ando är japan och född 1941. Han jämför sin stil med haikudikter – de understryker frånvaro och tomhet, enkelhet och skönhet. Enkelheten

gör att koncentrationen läggs på känslan. Få material (mycket betong) samt en vördnad för den omkringliggande naturen präglar Andos byggnader. Chichu är nedgrävt för att inte störa de natursköna omgivningarna, placerat som det är mellan de skogklädda bergen och havet. Trots att museet är nedgrävt får man ingen känsla av att gå ner i en källare. Dagsljuset återfinns överallt, så strategiskt är byggnaden planerad.

Urvalet av konstnärer i Chichu är minst sagt sparsmakat, här visas bara Claude Monet (1840–1926), James Turrell (född 1943) och Walter De Maria (1935–2013). Den här kombinationen kan tyckas udda men när man upplever dem tillsammans ser man att tre viktiga saker binder dem samman: ljus, natur och introspektion. Av Monet finns här fem stora näckrosmålningar. Motivet kommer från Monets trädgård i Giverny, som var inspirerad av japanska trädgårdar. Monet gjorde sam-

manlagt 250 näckrosmålningar (*Nymphéas*), många så stora att han var tvungen att bygga en särskild ateljé för att kunna måla dem. De sysselsatte honom från 1914 fram till hans död. Monet ägnade hela sitt konstnärliga liv åt att med pensel och färg återskapa ljus. När han målade näckrosorna som finns i Chichu var han svårt drabbad av starr, han kunde bara urskilja vissa färger och målade motiven ur minnet. Vissa målningar kunde han inte avgöra om de var avslutade eller inte, och de förblev osignerade i hans ateljé till hans död. Resultatet av omständigheterna blev abstraktioner av näckrosor i mörka färger, oerhört samtida till sitt uttryck och med Monets osvikliga känsla för ljus.

James Turrell vill att man ska komma in i hans rum och andas ljus. En stor känslomässig kraft finns i ljuset, och en stark psykologisk effekt. Turrell är utbildad flygare och född i en amerikansk kväkarfamilj. Kväkarna menar att Gud finns inom varje människa och att inåtblickande och meditation hjälper en att finna ett inre ljus (i likhet med zen). Turrells konstinstallationer handlar inte om ljus, de är ljus. Ljuset är objektet, det är konstverket. 1977 köpte han en utslocknad vulkan i Flagstaff, Arizona (Roden Crater). I den bygger han tjugo rum (förhoppningsvis är invigningen om ett par år) för olika ljusupplevelser. *Roden Crater* blir för Turrell den optimala installationen i naturliga omgivningar.

Walter De Maria lämnar efter sig banbrytande installationer som *The Lightning Field*, *New York Earth Room* och *The Vertical Kilometer* (alla 1977). Hans konst kan beskrivas som både minimalism, konceptuell konst och land art. Många av hans utomhusverk har målet att skapa situationer där naturen, landskapet och ljuset samspelar i en intensiv helhetsupplevelse. I Chichu är hans installation en 25 ton tung sfär i grön granit, flankerad av geometriska träskulpturer överdragna med bladguld. Salen har ljusinsläpp från öster och verket blir en reflexion av den uppstigande solen. □

Camilla Carlberg är avdelningschef vid Förmedling på Moderna Museet.

Anna Clarén

Ett sätt att leva

Text av Ulf Eriksson

Fotografen Anna Clarén är en av 29 fotografer vars fotografier visats här på Moderna Museet Malmö. Utställningen *Ett sätt att leva – Svensk fotografi från Christer Strömholm till idag* tar sin utgångspunkt i Christer Strömholm och hans krets. Den lyfter fram fotografer som för den dokumentära fotografin mot mer personliga och konstnärliga projekt. Bulletinen byter några ord på telefonen med en av de yngre fotograferna i utställningen.

UE Utställningen *Ett sätt att leva* har fått sitt namn efter ett citat av Christer Strömholm. Han säger i samma mening att alla bilder han tagit på sitt speciella sätt är ett självporträtt. Hur ser du på relationen mellan ditt jag och dina bilder?

AC Jag håller helt med om att alla fotografier som jag berörs av, och som jag upplever som starka, på något sätt är ett självporträtt av fotografen och således också en allmänmänsklig berättelse om vad det är att vara människa.

UE I bildserien *Holding* har du fotograferat människor i din närmaste omgivning. Hur såg du på gränsen mellan det personliga och det privata under det arbetet?

AC Jag har ingen sådan gräns, inte i fotograferingsögonblicket. De här bilderna har jag tagit som ett sätt att överleva kan man säga. Jag tog dem av absolut nödvändighet. Så fungerar det för mig. Vissa människor mår bra av att ta en joggingtur men jag upplever att jag blir lugn och fin och mer stabil om jag får fotografera. Finessen är att jag får lov att tala om sådant jag har inom mig och som jag inte alltid kan sätta ord på. När jag försöker att sätta ord på det blir det ofta förkortat och klumpigt.

Det blir framförallt inte en berättelse som andra människor kan ta del av. I fotografi har jag hittat ett språk där jag kan få lov att tala om hur livet är för mig, rakt ut och utan krusiduller och förbehåll. Då är det så fantastiskt att jag har blivit lyssnad på, och fått gensvar. Att andra människor känner igen sig. Fotografi för mig är en kommunikation mellan fotografen och betraktaren, och i den kommunikationen kan då det som kallas för konst uppstå.

UE Bilderna i *Holding* har en speciell blå ton ...

AC Den blå tonen är tunn. Färgmättnaden och kontrasten är låg. Bilderna är tunna, skira och kallt blå i tonen. Jag är en sådan person som är rädd för att förlora det jag har och de som står mig nära. Ofta handlar mina fotografier om sådant som jag är rädd för, och jag är rädd för förgänglighet. Den här tonen berättar på ett visuellt sätt om den rädslan. Den kan påminna litegrann om gamla fotografier i ett fotoalbum som håller på att blekna bort med tidens tand.

UE Utställningen utgår från fotografer ur kretsen kring Strömholm, vänner och elever. Vilka svenska fotografer tittade du på när du började fotografera?

AC Christer Strömholm. Jag fick också tillfället att träffa honom och visa mina bilder. Jag tittade på Tuija Lindström. Jag tittade på Maud Nycander, Nina Korhonen, Anders Petersen och Kenneth Gustavsson givetvis.

UE Nu är du själv en del av utbildningen av nya svenska fotografer som lärare och kursansvarig för Nordens Fotoskola. Hur ser du på rollen som förebild för dina elever?

AC Jag tycker det är viktigt att varje fotograf ska ta avstamp i förebilder och inspireras av andra. Men det är också väldigt viktigt att försöka hitta sin egen väg, att hitta sina egna fotspår och gå i dem. Jag hoppas inte att mina elevers arbeten ska likna det som jag gör. Jag hoppas att de ska göra något helt annat. □

Ulf Eriksson är intendent vid Förmedling på Moderna Museet och redaktör för Bulletinen.

Utställningen *Ett sätt att leva – Svensk fotografi från Christer Strömholm till idag* pågår på Moderna Museet Malmö 1 februari – 18 maj 2014.

Curator: Anna Tellgren.

60 år av vänskap – ett samtal om en samling

Framför ett verk av Alighiero e Boetti från 1988 sitter de tre senaste ordförandena i Moderna Museets Vänner – Anna-Stina Malmberg, Pontus Bonnier och Lena Josefsson. Det är första gången de möts i ett offentligt samtal om föreningens samlande, som de tillsammans har över trettio års erfarenhet av. Det stöd museet fått av vänföreningen genom åren har satt betydande avtryck på hur samlingen ser ut idag.

Text av Maria Molin

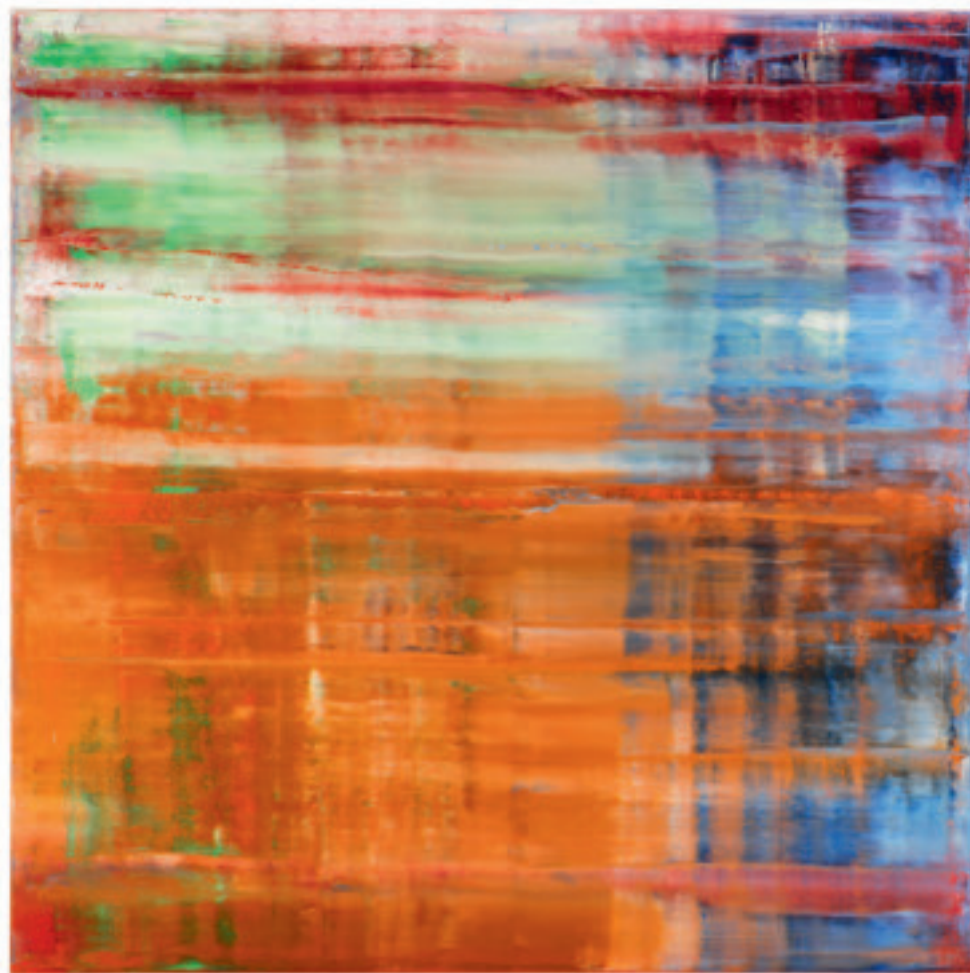
Tisdagsklubben den 12 november, som uppmärksammade vänföreningens 60-årsjubileum, ägde rum i Pontus Hulténs visningsmagasin. En passande plats för ett samtal om vänföreningens samlande, med ett urval av de konstverk som föreningen hjälpt till att samla in genom åren som fond. Visningsmagasinet är också en av de verksamheter som vänföreningen varit med och stöttat. Moderna Museets Vänner har sedan föreningen bildades 1953 bidragit med cirka 250 verk till museet, med fokus på samtida konstverk av internationella konstnärskap.

Anna-Stina Malmberg blev medlem i föreningen redan på 1960-talet och kom in i styrelsearbetet under tidigt 80-tal. När museet invigdes 1958 hade Moderna Museets Vänner drygt 300 medlemmar och ökade stadigt fram till slutet av 60-talet.

– Medlemsantalet gick ner i början av 70-talet och vi har en liten svacka under denna period. Men sedan, när vi hade utställningar med Chagall, Matisse och Picasso på 80-talet, blev vi fler igen. Under Chagallutställningen var det kö nerför backen ända ner till bron och vi sprang där med korgar och försökte värva medlemmar, berättar Anna-Stina Malmberg, som blev ordförande i föreningen 1986.

Vid invigningen av den nya museibygnaden 1998 gick medlemsiffran upp rejält då, många ville vara med när Moderna Museet skulle bli ett stort internationellt museum. Men den sjönk strax igen. År 2001 tvingades man stänga museibygnaden på Skeppsholmen på grund av fuktskador. Museet flyttade till temporära lokaler vid Klarabergsviadukten med fri entré.

– Det gjorde det svårare att behålla medlemmar och värva nya. Därför inledde vi ett samarbete med andra museer och konstinstitutioner om ömsesidig fri entré, säger Pontus Bonnier, ordförande i vänföreningen 1998–2005. Det var högst väsentligt för att vi skulle kunna attrahera våra vänner att fortsätta vara vänner och för att kunna värva nya medlemmar.

När den nya byggnaden återinvigdes 2004 var det fri entré. Ett av den borgerliga regeringens första beslut på kulturområdet efter valsegern 2006 var att avskaffa fri entré för vuxna på statliga museer, bara två år efter att den tidigare socialdemokratiska regeringen hade genomfört reformen. Medlemsantalet ökade kraftigt när man återinförde entréavgiften.

Föreningen har nu under flera års tid legat på en stabil nivå med runt 10 000 medlemmar. Vägen från 300 vänner till dagens toppnivåer är resultatet av ett en-träget arbete att skapa värde för medlemmarna och möta deras behov.

– Det händer mycket på museet hela tiden och vi erbjuder många olika utställningar, säger Lena Josefsson, Moderna Museets Vänners nuvarande ordförande.

I visningsmagasinet närmast dörren hänger den brittiska konstnären Bridget Rileys verk *Meadow* (1983), som donerades till museet av vänföreningen 1987.

– Vi behövde ha museiledningen med oss, veta att museet verkligen önskade ett visst verk. Min företrädare Gustaf Douglas föreslog att de skulle köpa in tavlan av Riley, som är en mycket uppskattad konstnär nu, säger Anna-Stina Malmberg.

Idag för man en tät dialog med intendenterna och överintendenten om vad som saknas i samlingen.

– Vi jobbar mer tematiskt nu, som till exempel med en nordisk satsning. Oftast försöker vi köpa från skulpturpristagarna och det känns särskilt roligt att förvärva verk av en konstnär som man uppmärksammat, säger Lena Josefsson.

Det finns inget speciellt anslag för museets konstinköp. Museets totala ekonomiska fördelas på utställningar, hyra och löner och för det som blir över kan man köpa in konst.

– Det blir inte alltid så mycket kvar, ungefär tre till fyra miljoner om året, och då tycker jag att det är så fantastiskt att vi i vänföreningen skänker i stort sett för en miljon om året, fortsätter Lena Josefsson.

Både Anna-Stina Malmberg och Pontus Bonnier framhåller Gerhard Richters Bach-svit (*Bach 1–4*, 1992) som det ekonomiskt djärvaste förvärv som vänföreningen varit med och stöttat. Richter var den sista utställningen innan man stängde de gamla lokalerna. Året var 1994 och dåvarande museichefen Björn Springfeldt blev erbjuden att köpa de fyra tavlorna i sviten och vände sig till vänföreningen, som bidrog till förvärvet tillsammans med andra donationer.

– Först var vi lite motsträviga till att vi skulle bindas upp så totalt, att inköpet skulle innebära att vi inte kunde göra något annat under flera år. Men idag kan vi vara enormt glada över att vi genomförde det ekonomiskt lite galna, men konstnärligt extremt framgångsrika inköpet. Det man betalade sammanlagt för Bachsviten får man inte ens en liten Richter för idag, säger Pontus Bonnier. □

Maria Molin är frilansande journalist och har tidigare arbetat som värd på Moderna Museet i Stockholm.

Utställningen *60 år av lyckosam vänskap* pågår i Pontus Hulténs visningsmagasin till den 16 mars 2014.

Till vänster:
Från vänster: Ulf Eriksson
(moderator), Anna-Stina Malmberg,
Pontus Bonnier och Lena Josefsson.
Foto: Anna Hegnell

Ovan:
Gerhard Richter,
Bach 1–4, 1992.
© Gerhard Richter

Tisdagsklubben, vernissager och program

Stockholm och Malmö våren 2014

Moderna Museet Stockholm

Tisdagsklubben – vår programverksamhet med specialvisningar, föreläsningar med mera exklusivt för Moderna Museets Vänner. Tisdagsklubben är enbart öppen för medlemmar och medlemskortet måste visas upp. Tisdagsklubbens program äger rum i Stockholm.

NYHET – Restaurangen bjuder in till ”Middag för Vänner”. Välkommen till dukat bord varje tisdag kl 17–19. Varmrätt och liten dessert. Pris 165 kr exklusive dryck. Ring för bordsreservation, telefon 08 520 236 60.

Intendent Ulf Eriksson är programansvarig för Tisdagsklubben. Har du idéer och tips om programmet? Kontakta Ulf, u.eriksson@modernamuseet.se.

Februari

Tisdagsklubben 11 februari kl 18.30
> *Jo Widoff om Dansmaskiner – från Léger till Kraftwerk*
Utgångspunkten för *Dansmaskiner – från Léger till Kraftwerk* är fascinationen för maskinen, industrin och den mekaniska vardagen. Utställningen presenterar närmare femtio verk från Moderna Museets rika samling tillsammans med centrala inlån från bland annat Dansmuseet i Stockholm. Måleri, teckning och rörlig bild från 1911 till 1934 visas med fotografi ur samma epok. Curator Jo Widoff berättar om utställningen.
Plats: Auditoriet, plan 2

Torsdag 13 februari kl 19–21
> *Vernissage Gabriel Orozco – Natural Motion*
Gabriel Orozco, f 1962 i Mexico, bosatt i Paris, New York och Mexico City, tillhör en av sin generations mest uppmärksammade konstnärer men har hittills inte visats i Norden. Curator: Ann-Sofi Noring. Assisterande intendent: Matilda Olof-Ors
Se hela inbjudan på sista sidan i Bulletinen.

Alla hjärtans dag fredag den 14 februari
> *Kom och fira museets 10 års-jubileum sedan återöppningen 2004 och Alla hjärtans dag.*

- 13.00 Babyvisning. *Baby, I love you!*
Konstpedagog Nina Blom Bussoli visar
- 14.00 *Den stora kärleken*: Maria Taube visar *Paradiset* (Niki de Saint Phalle och Jean Tinguely) och *Apollon* (Henri Matisse)
- 14–18 Öppen verkstad för barn och vuxna
Vi gör och skriver vackra kärleksbrev
- 16.00 *Hjärtats bilder*: Maria Taube visar verk i samlingen som berört människors hjärtan
- 18.00 Visning för singlar! *Dansmaskiner – från Léger till Kraftwerk*
Med Karin Malmquist, intendent Förmedling
- 19.00 Konstnären Gabriel Orozco samtalar med curator och vice museichef Ann-Sofi Noring i utställningen *Natural Motion*
- 17–23 Moderna Bar med kärlekstema

Fri entré hela dagen för alla. Om du värvar en ny medlem den här dagen får du och din vän varsitt exemplar av katalogen *De ou par Marcel Duchamp par Ulf Linde*. Se sid 2.

Tisdagsklubben 18 februari kl 18.30
> *Ann-Sofi Noring om Gabriel Orozco – Natural Motion*
Vårens stora utställning presenterar Gabriel Orozco, en av sin generations mest uppmärksammade konstnärer som hittills inte visats i Norden. Sedan slutet av 1980-talet har hans konstnärskap banat väg för en ny form av konceptkonst, som varken väjer för tankens djup eller hantverkets precision. Ingen kan som han växla mellan det tillfälliga och det eviga. Curator Ann-Sofi Noring berättar om utställningen och konstnärskapet.
Plats: Auditoriet, plan 2

Tisdagsklubben 25 februari kl 18.30
> *Ylva Hillström om Berättelser*
Konsthistorien är full av berättelser och märkliga sammanträffanden. Vet du till exempel vad Albrecht Dürers *Melencolia I* från 1514 har gemensamt med Lisa Jeannins och Rolf Schuurmans *Le Rond universel*? Intendent Ylva Hillström låter oss ta del av berättelserna om ett antal verk som visades i utställningen *Berättelser* på Moderna Museet Malmö i samband med *Barnens Bästa Biennial* 2013.
Plats: Auditoriet, plan 2

Mars

Tisdagsklubben 4 mars kl 18.30
> *Magnus Olausson om Hans Gedda & Mörkrets mästare på Nationalmuseum*
I en retrospektiv utställning visar Nationalmuseum närmare 140 verk av Hans Gedda, en av Sveriges mest betydande fotografer. Porträtt av internationella och svenska kändisar varvas med stilleben och halvdokumentära bilder, från 1950-talet fram till idag. Magnus Olausson, chef för Samlingar och utställningar, visar oss utställningen.
Plats: Nationalmuseum på Konstakademien, Fredsgatan 12

Fredag 7 mars kl 18–20
> *Tempo Dokumentärfestival Spindrift Revisited*
Spindrift (1966) och *The Future Is Not What It Used To Be* (2002) introduktion av Mika Taanila. I samarbete med Tempo Dokumentärfestival. Tack till Finlands-institutet.
Plats: Biografen, Moderna Museet. Fri entré. Moderna Bar öppen 19–23

Lördag 8 mars kl 14 i Auditoriet
> *Föreläsningsserie: En Större Värld*
Curator Fulya Erdemci, Istanbul
Den tid då man kunde tala om ett dominerandecentrum i konsten är förbi, istället byggs nya broar mellan språk och traditioner. Fulya Erdemci var chefscurator för Istanbul-biennalen 2013. Hon har arbetat som curator bland annat i Sao Paulo, Moskva, Kairo, Nya Zeeland, Kina och USA.
Plats: Auditoriet, Moderna Museet

Tisdagsklubben 11 mars kl 18.30
> *Erik Näslund visar det nya Dansmuseet*
Strax före jul slog Dansmuseet upp portarna till sina nya lokaler i ett gammalt bankpalats på Drottninggatan. Museichef Erik Näslund tar emot oss i det nya museet och berättar om verksamheten och de pågående utställningarna. Flera viktiga verk ur Dansmuseets samling är inlånade till Moderna museets utställning *Dansmaskiner – från Léger till Kraftwerk* under våren.
Plats: Dansmuseet, Drottninggatan 17

Fredag 14 mars kl 17–18
> *Kim West: Tre fredagar i Dansmaskiner – från Léger till Kraftwerk*
Med utgångspunkt i ett av verken i utställningen föreläser forskare och lärare i estetik vid Södertörns högskola, Institutionen för kultur och lärande.
Plats: I utställningen MMV fritt (ord pris: entrébiljett gäller)

Tisdagsklubben 18 mars kl 18.30
> *Estelle af Malmberg visar Revolternas decennium på Kulturhuset*
Det sena 1960-talet och tidiga 1970-talet var en turbulent tid. Världspolitiken, kvinnokampen, klassamhället, utbildningssystemet men också konstens roll i samhället var frågor som engagerade människor. I utställningen *Revolternas decennium* presenteras internationella konstnärer som var en del av den explosionsartade utvecklingen för konsten under denna period: Marina Abramovic, Valie Export, Lawrence Weiner, Carl Andre, Wieneraktionisterna, Joseph Beuys, Bruce Nauman och Vito Acconci, med flera. Curator Estelle af Malmberg visar utställningen.
Plats: Kulturhuset, galleri 5, våning 5

Fredag 21 mars kl 18–20
> *Cinematrafilmfestival*
Festivalen presenterar ett program med afrikansk konstfilm i närvaro av regissörerna Wangechi Mutu, Zina Saro-Wiwa och Frances Bodomo. Visning och diskussion.
Plats: Auditoriet, Moderna Museet
Fri entré

Tisdagsklubben 25 mars kl 18.30
> *Blockholm på Arkitektur- och designcentrum*
Arkitektur- och designcentrum bjöd i höstas in allmänheten att tillsammans på Internet skapa ett nytt Stockholm – Blockholm – i spelet Minecraft. Stadsdel för stadsdel byggs staden upp på nytt. Under våren 2014 visas ett urval av Blockholms tomter uppbyggda på riktigt i skala 1:5 i en utställning på centrumet. Projektledaren Markus Bohm berättar om projektet och visar oss utställningen.
Plats: Arkitektur- och designcentrum www.arkdes.se

Tisdag 25 mars kl 18.30–ca 19.30
> *Berwaldhallen & Moderna Museet*
Chefsdirigenten Daniel Harding i samtal om konst och musik med museichef Daniel Birnbaum och curatorerna Matilda Olof-Ors och Jo Widoff.
Plats: I utställningen *Christodoulos Panayiotou: Dagar och sekler*
Pris: MMV fritt (entrébiljett gäller)

Fredag 28 mars kl 18
> *Film: Alexis Gideon – Video Musics III: Floating Oceans*
Den amerikanske musikern och animatören Alexis Gideon (f 1980) framför den tredje delen i sitt multimedieverk *Video Music*. Stop motion-animationen *Floating Oceans* (2012) är inspirerad av den irländske författaren Lord Dunsany, och fysikern John William Dunnes idéer om tid och drömmar. Musik och trade-rande till filmen framförs live av konstnären.
Plats: Biografen, Moderna Museet

April

Tisdagsklubben 1 april kl 18.30
> *Patrik Steorn på Thielska galleriet*
Nyttillträdde museichefen Patrik Steorn tar emot oss på Thielska galleriet ute på Djurgården. Här berättar han om huset, samlingen och verksamheten. Vi får också höra om planerna inför framtiden.
Plats: Thielska galleriet, Sjötullsbacken 8 på Blockhusudden

Fredag 4 april kl 17–18
> *Cecilia Sjöholm: Tre fredagar i Dansmaskiner – från Léger till Kraftwerk*
Med utgångspunkt i ett av verken i utställningen föreläser forskare och lärare i estetik vid Södertörns högskola, Institutionen för kultur och lärande.
Plats: I utställningen MMV fritt (ord pris: entrébiljett gäller)

Tisdagsklubben 8 april kl 18.30
> *Fredrik Helander om Cypernsamlingen på Medelhavsmuseet*
Moderna Museets utställning *Christodoulos Panayiotou – dagar och sekler* utvecklades delvis ur konstnärens studier av Medelhavsmuseets arkiv från en svensk arkeologisk expedition på Cypern på 1920-talet. Expeditionen resulterade i Cypernsamlingen som är en hörnsten i museets samlingar. Medelhavsmuseets Fredrik Helander berättar mer och visar oss samlingen.
Plats: Medelhavsmuseet, Fredsgatan 2

Tisdagsklubben 22 april kl 18.30
> *”Det nya museet” i Sundbyberg*
”Det nya museet” är ett initiativ av Valdemar Gerdin som nu visar sin samling av konst från 60-talet fram till idag. Museet kommer även att fungera som en plattform där yngre etablerade och oetablerade konstnärer kommer att kunna visa sina verk. Då lokalen bara rymmer 60 personer är vi tvungna att ha föransmälan till denna programpunkt. Förhandsanmälan görs på www.modernamuseet.se/mmv eller telefon 08-5202 3650
Plats: Det nya museet, Sturegatan 41, Sundbyberg

Fredag 25 april kl 17–18
> *Axel Englund: Tre fredagar i Dansmaskiner – från Léger till Kraftwerk*
Med utgångspunkt i ett av verken i utställningen föreläser forskare och lärare i estetik vid Södertörns högskola, Institutionen för kultur och lärande.
Plats: I utställningen MMV fritt (ord pris: entrébiljett gäller)

Tisdagsklubben 29 april kl 18.30

> Fredrik Liew om Lena Svedbergs Herr Aldman – Superhero av världsalltet

I vår visar vi ett verk av Lena Svedberg i samlingen som vi inte har visat på länge. Det är en serie om 57 teckningar/collage som bildar en satirisk bildberättelse där ett slags amerikansk agent, Herr Aldman, får i uppdrag att finna en kvinnas förlorade land (Svedberg syftar på Palestina 1947). Fredrik Liew, intendent för svensk och nordisk konst, berättar om verket.

Plats: Biografen, plan 2

Maj

Tisdagsklubben 6 maj kl 18.30

> John Peter Nilsson inför Nils Dardel och den moderna tiden

Curator John Peter Nilsson ger en försmak av sommarens stora utställning med Nils Dardel. Utställningen kommer delvis ändra synen på Dardel som dandylik särpling i societetens salonger i både Paris och Stockholm. Han var i själva verket en aktiv del av det kosmopolitiska avantgardet i Paris och använde konsten för att berätta om det tidiga 1900-talets jazzålder och dess moderna syn på relationer av olika slag människor emellan.

Plats: Auditoriet, plan 2

Onsdag 28 maj kl 18–19

> Årsmöte Moderna Museets Vänner

Kallelse kommer senare under våren.
Plats: Auditoriet, Moderna Museet

Onsdag 28 maj kl 19–21

> Vernissage: Nils Dardel och den moderna tiden
Utställningen pågår 29 maj–14 september.
Curator: John Peter Nilsson

Inbjudan kommer senare i vår.

Moderna Museet Malmö

Vårens stora utställning på Moderna Museet Malmö, *Ett sätt att leva – Svensk fotografi från Christer Strömholm till idag*, åtföljs av programserien *Porträtt*. Den består av konstnärssamtal med samtida fotografer i utställningen och en serie filmer. Programmet presenteras utförligt i kommande nyhetsbrev.

Dessutom bjuder våren på en rad spännande vernissager, givetvis med exklusiv förhandsvisning för Moderna Museets Vänner.

Välkomna till en fantastisk vår på Moderna Museet Malmö!

Har du idéer och tips om programmet är förslag välkomna till Moderna Museets Vänner Malmörepresentant Nils Svensk, n.svensk@modernamuseet.se

Januari

31 januari kl 17–21

> Vernissage, *Ett sätt att leva – Svensk fotografi från Christer Strömholm till idag*
Utställningen pågår från 1 februari till 18 maj.

Vernissageinbjudan hittar du på baksidan av Bulletinen.

Februari

1 februari kl 15

> Anna Tellgren, ansvarig intendent, visar utställningen *Ett sätt att leva – Svensk fotografi från Christer Strömholm till idag*.

1 februari kl 16

> *Konstnärssamtal mellan Anna Tellgren och J.H. Engström vars fotografier visas i utställningen.*

Mars

28 mars kl 17–19

> Vernissage och stipendieutdelning av Fredrik Roos Stipendium.

För tredje gången delas Fredrik Roos stipendium ut på Moderna Museet Malmö. Stipendiet tilldelas yngre nordiska konstnärer företrädesvis verksamma inom måleri och skulptur och är med sin prissumma på 250 000 kr ett av Sveriges största konststipendier. Utställningen pågår 29 mars till 20 april.

Inbjudan i kommande nyhetsbrev.

April

25 april kl 17–21

> Vernissage Vassil Simittchiev
Sedan 1970-talet har den Malmöbaserade konstnären Vassil Simittchiev arbetat med performance. Moderna Museet Malmö visar ett urval av dem som dokumentationer.

Inbjudan i kommande nyhetsbrev.

Maj

> Wanåsresa

I maj öppnar Wanås Konst årets utställningar. Vi är glada att fortsätta traditionen med vår årliga resa.

Datum, inbjudan och program för årets utflykt i kommande nyhetsbrev och Bulletin.

Juni

5 juni kl 17–21

> Vernissage för sommarens utställningar

Tora Vega Holmström:

Kosmopolit, kvinna och konstnär

I sommarens stora utställning presenterar Moderna Museet Malmö Tora Vega Holmström (1880–1967) och hennes internationella och kvinnliga nätverk. Utställningen pågår 6 juni till 31 augusti.

Pablo Picasso: *Från Arkadien till exorcism*

I museets övre gallerier visas en av modernismens främsta förgrundsgestalter, Pablo Picasso (1881–1973). Utställningen är uppbyggd kring Moderna Museets samling men omfattar även arkivmaterial, inlån och två nya donationer. Utställningen pågår 6 juni till 24 augusti.

Ursula Mayer

I Nya galleriet visar vi en utställning uppbyggd kring en av den österrikiska konstnären Ursula Mayers senaste filmer, *Gonda*. Utställningen pågår 6 juni till 24 augusti.

Inbjudan till vernissage i kommande nyhetsbrev och Bulletin.

Med reservation för ändringar.
Se även www.modernamuseet.se för fler programpunkter.

Moderna Museets Vänner Editioner

Moderna Museets
Vänner
Edition No 1 – 2012
Wolfgang Tillmans

Wolfgang Tillmans, *Process (apple tree)*, 2012
© Wolfgang Tillmans

Edition: Wolfgang Tillmans,
Process (apple tree), 2012.
Edition 100 plus 35 artist proofs.

Signerad och numrerad.
Bläckstråleutskrift på 250 g
papper 48,3 × 32,9 cm.
Pris 5 000 kr
inkl katalog Wolfgang Tillmans

Moderna Museets
Vänner
Edition No 2 – 2013
Tala Madani

Tala Madani, *Shadow*, 2013
© Tala Madani

Edition No 2: Tala Madani,
Shadow, 2013. Edition 60.

Signerad och numrerad.
Etsning på papper, 30 × 42 cm.
Pris 3 500 kr

Medlemmar i Moderna Museets Vänner har möjlighet att köpa signerade och numrerade konstverk. Moderna Museets Vänner editioner är skapade speciellt för Moderna Museets Vänner och konstnärerna har generöst valt att skänka sina bilder till oss. Vi kommer att använda överskottet från försäljningen till stöd för Moderna Museet. Editionen säljs oramad i en specialdesignad mapp. Editionerna visas inramade på Moderna Museet Stockholm på väggen vid medlemsdisken. Finns att köpa i museets entrékassa och www.modernamuseet.se/mmv

Vännernas Vänner

Arkitektur- och designcentrum

BLOCKHOLM

– den fantastiska staden

Arkitektur- och designcentrum bjuder in alla att tillsammans skapa ett nytt Stockholm – Blockholm – i spelet Minecraft. Under våren 2014 visas sedan ett urval av Blockholms tomter uppbyggda i en utställning på Skeppsholmen.
www.arkdes.se

Nationalmuseum

Hans Gedda

5 december–30 mars 2014

Mörkrets mästare:

Caravaggister

5 december–30 mars 2014

på Konstakademien,
Fredsgatan 12

www.nationalmuseum.se

Gripsholms Slottssamling

Svenska statens porträtt-samling, Gustav III:s teater med mera
www.kungahuset.se/kungliga-slotten/gripsholmsslott/slottet

Astrup Fearnley Museet for Moderne Kunst, Oslo

Imagine Brazil

10 oktober–2 mars 2014

Elmgreen & Dragset

– Biography

21 mars–17 augusti

www.afmuseet.no

Färgfabriken

Beckersstipendiet 2014

David Molander

25 januari–9 mars

Carl Johan De Geer

Ledtrådar

12 april–10 augusti

www.fargfabriken.se

Nasjonalmuseets

museer i Oslo:

Museet for samtidskunst

KjARTan Slettemark.

Kunsten å være kunst

14 september–9 februari 2014

Nasjonalgalleriet

Løype! På sporet av en identitet

30 november–16 mars 2014

Nasjonalmuseet – Arkitektur

Far-out Voices

22 september–2 mars 2014

www.nasjonalmuseet.no

10% rabatt hos

Det nya caféet på Moderna Museet Malmö. För alla medlemmar i Moderna Museets Vänner.

BECKERS KONSTNÄRSSTIPENDIUM 2014
DAVID MOLANDER
25.1 – 9.3 2014
FÄRGFABRIKEN

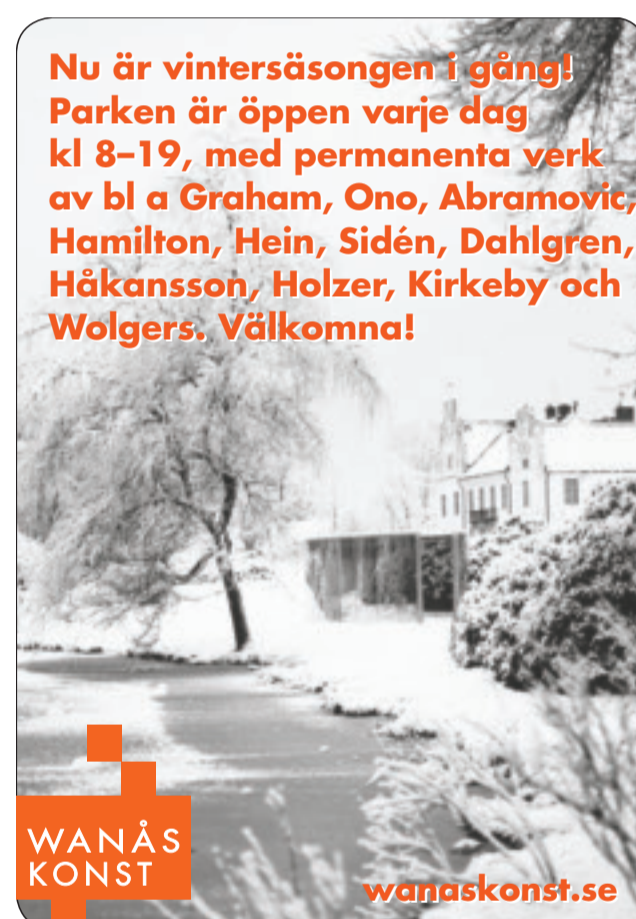
Middag för Vänner
Välkomna till dukat bord tisdagar 17-19
165 kr exkl dryck

Endast förbokning:
Restaurangen Moderna Museet +46 8 520 236 60
info@momumat.se
www.momumat.se

MoMuMat

Nu är vintersäsongen i gång!
Parken är öppen varje dag kl 8-19, med permanenta verk av bl a Graham, Ono, Abramovic, Hamilton, Hein, Sidén, Dahlgren, Håkansson, Holzer, Kirkeby och Wolgers. Välkomna!

WANÅS KONST
wanaskonst.se

20%

rabatt

ger denna kupong medlemmar i Moderna Museets Vänner på ett köp i Moderna Museets butik 1 februari–31 mars 2014

Gäller vid ett köptillfälle i Stockholm eller Malmö (ej näthandel). Glöm inte att ta med ditt medlemskort.

Går ej att kombinera med andra rabatter eller rea.

Moderna Museets Vänner Skulpturpris 2013 — Klara Lidén

Vimmel

Den 8 november mottog Klara Lidén Moderna Museets Vänner Skulpturpris 2013.

Tidigare skulpturpristagaren och jurymedlemmen Ulf Rollof var på plats på prisutdelningen och formulerade sig så här kring Klaras konstnärskap:

”Klara Lidéns svartsprejade jordglob (som är en del av verket *Teenage Room*, 2009) är emblemet i ett konstnärskap som vågar ta min hand och faktiskt erbjuda något till alla som fortfarande tror på konsten som en väg ut ur det kompakta mörker som omger dem, som inte tror på något eller vågar lita på någon. Klaras värld är så osminkad och naken att ett uppriktigt möte äntligen är möjligt. Att få besöka denna värld ger mig hopp helt enkelt. Vilket inte är enkelt.”

Moderna Museets Vänner gratulerar innerligt Klara Lidén till priset.

Bilder från ovan vänster:

Untitled (Poster Painting), 2010 / Skulpturprisbok med text av Ola Andersson och formgivning av Patrick Waters / Många kom för att se utställningen och se Klara Lidén motta sitt pris / Skulpturpristagare 2013, Klara Lidén / Ordförande Lena Josefsson delar ut priset om 300 000 kronor till Klara Lidén / Styrelsemedlem och bokens formgivare Patrick Waters och Moderna Museets Vänner Nils Svensk / Kvällens DJ John Peter Nilsson i samtal med Stefan Hegnell / Jan Watteus och Thomas Broomé / *Untitled (Trashcan)*, 2010 / Skulpturpristagare 1993 och jurymedlem 2013 Ulf Rollof talar om sin relation till Klara Lidéns konstnärskap / *Untitled (Trashcan)*, 2010 / Philip Wiegard, Christodoulos Panayiotou och Matilda Olof-Ors / Jurymedlem Elisabeth Millqvist och vice museichef Ann-Sofi Noring

Foto: Hanna Ukura

Gabriel Orozco, *La DS Cornaline*, 2013.

© Gabriel Orozco. Courtesy of the artist and Marian Goodman Gallery, New York.

Foto: Markus Treiter/Kunsthaus Bregenz

Moderna Museet Stockholm

Gabriel Orozco – Natural Motion

Välkommen till vernissage
torsdag den 13 februari kl 19–21

Överintendent Daniel Birnbaum och vice museichef Ann-Sofi Norring hälsar välkommen och ger en introduktion till utställningen kl 19.30 på entréplanet. Introduktionen sänds samtidigt på storbild i Auditoriet.

Inbjudan är personlig och gäller för två personer. Ta med ditt medlemskort. Entré via Exercisplan. Vi bjuder på vin och musik. Vernissagen hålls tillsammans med Moderna Museet.

Vännernas timme: Restaurangen håller specialöppet för MMV:s medlemmar före vernissagen och erbjuder en meny till Vänskapspris i Restaurangen: huvudrätt, dessert, kaffe och liten flaska vin till Vänskapspris 185 kr/pers (ord. pris 229 kr). Erbjudandet gäller kl 16–21 för dig och en vän. Entré till Restaurangen kl 18–19 endast via altanen mot sjösidan. Museet är stängt kl 18–19. Antalet platser är begränsat. Ingen förhandsbokning.

Välkomna!

Moderna Museets Vänner

modernamuseet.se/mmv

Utställningen pågår 15 februari–4 maj på Moderna Museet Stockholm. Gabriel Orozco – Natural Motion organiseras av Kunsthans Bregenz i samarbete med Moderna Museet. För program, visningar m.m. www.modernamuseet.se

Med stöd av:

Christer Strömholm, *Shinohara*, ca 1961/ca 1990.

© Christer Strömholm/Strömholm Estate

Moderna Museet Malmö

Ett sätt att leva – Svensk fotografi från Christer Strömholm till idag

Välkommen till vernissage och Vännernas
timme fredag 31 januari kl 17–21

Förhandsvisning för Moderna Museets vänner kl 17–19. Ansvarig intendent Anna Tellgren introducerar utställningen och vi bjuder på förfriskningar.

Inbjudan är personlig och gäller för dig
och en gäst.

OSA via modernamuseet.se/mmv
senast den 31 januari.

Välkomna!

Moderna Museets Vänner

modernamuseet.se/mmv

Ett sätt att leva – Svensk fotografi från Christer Strömholm till idag visas 1 februari–18 maj på Moderna Museet Malmö, Gasverksgatan 22. För fler programpunkter kopplade till utställningen se modernamuseet.se

Med stöd av:

MODERNA MUSEET

MODERNA MUSEET